

Recente publikaties 1989-90

Dat Nederland een bloeiend verenigingsleven kent, blijkt niet alleen uit het grote aantal kegelclubs en wandelsportverenigingen, maar ook uit de veelheid aan vogelwerkgroepen. Deze geven niet zelden een eigen blaadje uit, variërend van een eenvoudig getypt rondschriven tot een op zwaar glanspapier gedrukt professioneel ogend tijdschrift. Hoewel veel blaadjes vooral bedoeld zijn om verenigingsnieuws te ventileren en de onderlinge saamhorigheid te versterken, is er een groot aantal bladen waarin regelmatig gerapporteerd wordt over onderzoek. Het niveau van deze rapportages is soms opmerkelijk hoog en heel wat van deze bijdragen zouden, met enige aanpassing, in een blad als *Limosa* niet misstaan. Ook is er in ons land een uitgebreid rapportencircuit. Particulieren, vogelwerkgroepen en instanties overspoelen de markt met een stortvloed van rapporten over de meest uiteenlopende onderwerpen en in allerlei denkbare vormen, van een verzameling tabellen met een nietje er door tot een luxeuze uitgave verlichtigd met kleurenfoto's.

Het is vrijwel onmogelijk om alles wat gepubliceerd wordt te volgen. Veel tijdschriften en rapporten verschijnen immers in een zeer beperkte oplage. Omdat het zonde zou zijn wanneer veel van deze publikaties voor eventueel geïnteresseerden onbekend zouden blijven, is in 1982 de rubriek "Recente artikelen" gestart waarin de belangrijkste publikaties werden genoemd. De publikaties uit de jaren 1981-88 zijn tot nu toe in deze rubriek verwerkt (zie *Limosa* 63: 35-36). Daarna is de reeks gestopt vanwege de enorme hoeveelheid tijd die er aan besteed moest worden.

Omdat de dreigende leemte door de redactie werd betreurd, is de draad weer opgenomen. Vanaf nu zal de rubriek, in een iets afgeslankte vorm, hopelijk weer regelmatig in dit blad te vinden zijn. Om geen gat te laten vallen met de vorige serie, worden bij wijze van inhaalmanoeuvre de jaren 1989-90 tegelijk behandeld. Daarna zal er weer een overzicht per jaar worden gemaakt.

Gezien de in recente jaren sterk aangewonnen stroom van interessante publikaties is het ondoenlijk om een volledig overzicht te geven van alles wat er geschreven is. Daarom zijn er een aantal beperkingen ingelast:

1) in deze rubriek worden alleen artikelen en rapporten opgenomen die betrekking hebben op in het wild levende vogels en op in Nederland verricht onderzoek

2) de rubriek beperkt zich tot bijdragen van minstens regionaal belang

3) de rubriek blijft beperkt tot tijdschriften die niet voor iedereen bereikbaar zijn. Om deze reden worden geen artikelen opgenomen die in landelijke, voor ieder gemakkelijk toegankelijke tijdschriften hebben gestaan (*Ardea*, *Dutch Birding*, *Het Vogeljaar*, *Vogels*)

4) alleen tijdschriften welke aanwezig zijn in de Sovon-bibliotheek, worden gescreend op artikelen. Wat rapporten betreft wordt behalve de Sovon-bibliotheek ook de bibliotheek van Vogelbescherming geraadpleegd.

Het zal duidelijk zijn dat er niet gestreefd wordt naar encyclopedische volledigheid. Het is op dit moment voor de redactie onmogelijk om te proberen alles in handen te krijgen. Een niet-opgenomen publikatie was dus ter redactie wellicht onbekend. Daarnaast zal er natuurlijk

altijd discussie mogelijk zijn over het wel of niet opnemen van een publikatie. Wanneer is bijvoorbeeld een bijdrage van tenminste regionaal belang? Er zou dagen over gediscussieerd kunnen worden. Laten we daarbij vooral niet vergeten dat de ontwikkelingen in de ornithologie snel gaan! Een tiental jaren geleden zou een gedegen broedvogelinventarisatie met goede methodebeschrijving of een overzichtelijk uitgewerkt verslag van een herfst lang trektellen voldoende reden zijn geweest voor opname. Tegenwoordig is dit, door een verregaande standaardisatie van methoden en een te prijzen bereidheid om schriftelijk verslag te doen van eigen onderzoek, geenszins uitzonderlijk meer. Daarom zullen bijdragen die bijv. op slechts één jaar of een klein gebied betrekking hebben vaak afvallen, net als frequent terugkerende overzichten (jaarverslagen) van lopend onderzoek. Met nadruk moet worden gesteld dat niet-opname geenszins betekent dat een bijdrage niet interessant zou zijn! Uit een oogpunt van ruimtebesparing is het evenwel niet mogelijk om bijv. alle broedvogelinventarisaties, nestkastverslagen, trekkelverslagen, ganzen- en watervogeltellingen op te nemen, hoe spijtig dat ook is. Over het wel of niet opgenomen zijn van een publikatie kan niet worden gecorrigeerd. Overigens bestaan er soms elders wel min of meer volledige overzichten. Zo worden in *De Graspieper* overzichten gepubliceerd van alle artikelen die te maken hebben met vogels in Noord-Holland.

Voorlopig zal de coördinatie voor de rubriek worden verzorgd vanuit Sovon. Tijdschriften en rapporten die in aanmerking komen voor de rubriek kunnen worden gezonden aan Sovon, Rijksweg 178, 6573 DG Beek- Ubbergen. Met klem wordt gesteld dat men geacht wordt zelf initiatieven te ontplooiën om een gewenste publikatie in handen te krijgen, bijvoorbeeld door de redactie te benaderen van het betreffende tijdschrift. Alleen in uitzonderingsgevallen zal het mogelijk zijn om een kopie te krijgen via Sovon. Vanwege het tijdsbeslag dat dit op medewerkers legt zal het in zo'n geval nooit meer dan twee artikelen kunnen betreffen, en kan in voorkomende gevallen om een onkostenvergoeding worden gevraagd. Alleen schriftelijke aanvragen zullen in overweging worden genomen, terwijl een snelle afhandeling niet altijd mogelijk zal zijn. Bovendien moet men zich realiseren dat niet alle publikaties bij Sovon aanwezig zullen zijn. Rapporten worden per definitie niet gekopieerd of uitgeleend.

Voor het overzicht 1989-90 werden artikelen uit de hierna genoemde tijdschriften opgenomen (niet ieder tijdschrift was echter compleet aanwezig). Bij elk tijdschrift wordt het gebied of de plaats genoemd waarop de meeste artikelen in dat tijdschrift betrekking hebben.

Grauwe Gors (provincie Groningen), *Twirre* (provincie Friesland), *Drentse Vogels* (provincie Drenthe), *Noordwesthoek* (NW-Overijssel), *Buteo* (Midden-Overijssel), *Ficedula* (Twente), *Anser* (Noord-Veluwe), *Pennevluchten* (Wageningen), *Vlerk* (Arnhem), *Mourik* (Rijk van Nijmegen), *Leunink* (ZO-Achterhoek), *Kruisbek* (provincie Utrecht), *Korhaan* ('t Gooi), *Gierzwaluw* (Amsterdam), *Grutter* (Zaanstreek), *Winterkoning* (Castricum), *Kleine Alk* (Alkmaar), *Windbreker* (Hondsbosse Zeevaring), *Tringiaan* (Schagen), *Meerkoet* (Wierhaven), *Steenloper* (Den Helder), *Skor* (Texel), *Fitis* (Zuid-Ken-

nemerland), *Graspieper* (provincie Noord-Holland), *Duinstag* (Katwijk), *Waardvogel* (Krimpenewaard), *Onze Waard* (Alblasserwaard), *Zwelpmpje* (Walcheren), *Steltkluut* (Oost-Zeeuws-Vlaanderen), *Roodborsttapuit* (provincie Noord-Brabant), *Hupke* (West-Brabant), *Blauwe Klauwier* (de Kempen), *Kuluut* (Peelgebied), *Limburgse Vogels* (provincie Limburg), *Natuurhistorisch Maandblad* (provincie Limburg), *Sula* (orgaan van de Nederlandse Zeevogelgroep), *Aythya* (orgaan VWG-NJN).

Gedrag, broeden en voedsel

- VAN BEUSEKOM R. F. J. 1990. Broedende Kruisbekken *Loxia curvirostra* in het Gooi in 1988, met aantekeningen over invasies, inventarisatie, voedsel, gedrag en broedbiologie. *Graspieper* 10: 133-140. – Plastische beschrijving van o.a. vreugden en frustraties bij het zoeken naar Kruisbekken.
- CAMPHUYSEN C. J. 1990. Dieet, leeftijd en geslacht van de Zeekoet *Uria aalge* in de Nederlandse Noordzee in het voorjaar. *Sula* 4: 41-54.
- DAMM T. 1989. Het gedrag van de Bruine Kiekendief (*Circus aeruginosus*). *Graspieper* 9: 90-101.
- DIRKSEN S., BOUDEWIJN T. J. & SLAGER L. K. 1989. Voedselkeus van Aalscholvers in zeven Nederlandse broedkolonies in 1987/1988. (Rapport 89-2) Bureau Ecoland, Utrecht.
- DIRKSEN S., BOUDEWIJN T. J. & MARTEIJN E. C. L. 1990. Voedselkeus van Aalscholvers op het Veluwemeer en Wolderwijd in het winterhalfjaar, 1989-90. (Rapport 90-2) Bureau Ecoland, Utrecht.
- VAN GOOL E. & BAKKER J. 1990. Foeragegedrag van Kool- en Pimpelmezen in het Amsterdamse Bos. *Graspieper* 10: 51-55.
- GRIFFIOEN R. 1990. De Klapekster in winter en trektijd. *Kruisbek* 33: 161-167.
- HUSTINGS F. 1989. Verschillen in broedgedrag tussen stads- en plattelandsesters. *Mourik* 15: 68-78.
- KEIJL G. O., VAN ROOMEN M. W. J. & VELDHIJZEN VAN ZANTEN H. 1989. De relatie tussen het gebruik van de zeereep door Stormmeeuwen *Larus canus* en het voorkomen van vissende meeuwengroepen op zee. *Sula* 3: 26-30.
- KONING F. J. 1989. Voedselkoncurrentie tussen Bosuilen, Sperwers en vossen in de Amsterdamse Waterleidingduinen. *Graspieper* 9: 4-10.
- LAMMERTINK M. 1990. Gedrag van Zwarte Spechten in het Noordhollands Duinreservaat. *Winterkoning* 25(2): 2-17.
- VAN MANEN W. 1989. Ransuilen en ijzel. *Drentse Vogels* 2/3: 133-139. – Invloed zware ijzelregen in Drenthe, maart 1987, op aantalsverloop, boomkeuze, roepactiviteit en voedselkeuze van Ransuilen op slaapplaatsen.
- MEIJER T. 1990. Incubation development and clutch size in the Starling. *Ornis Scandinavica* 21: 163-168.
- ROOS M. 1989. 17 april: de gemiddelde legdatum van het eerste Pimpelmees-ei op de Algemene Begraafplaats van Zaandam. *Grutter* 13: 37-39.
- VAN DER SCHOT W. E. M. 1989. Fouragegedrag van de Grauwe Pijlstormvogel *Puffinus griseus* voor de Nederlandse kust. *Sula* 3: 20-21.
- STUART J. J. 1989. Voorkomen en voedsel van watervogels in het Veerse Meer. (Rapport WWE 5/Nota

- GWAO 89.1002) Rijksuniversiteit Gent/Rijks-waterstaat Dienst Getijdewateren, Middelburg.
- TWISK F. 1989. Beschuit met muisjes, leesvoer over de Kerkuil. *Zwelpmpje* 4(2): 17-20. – Voedselkeus op Walcheren.
- YSEBAERT T. & MEIRE P. 1989. Uitkomstsucces en fouragegedrag van Kokmeeuwen in drie kolonies gelegen langs de Westerschelde. (Rapport WWE 6) Rijksuniversiteit Gent/Rijkswaterstaat, Gent.
- VAN DE VEN T. 1990. Een onderzoek naar het voedselpakket van de Kerkuil in Noord-Brabant, gerelateerd aan diverse biotopen. (Rapport) NMF Noord-Brabant, Tilburg.
- WASSINK G. 1989. De Buizerd rond Lichtenvoorde (1989). *Leunink* 16: 44-50. – Aantallen broedparen, eileg, broedsucces, nestplaatskeuze etc. Hetzelfde geldt voor de volgende vijf titels.
- 1989. De Ransuil rond Lichtenvoorde 1989, 1990. *Leunink* 16: 68-72 en 17: 53-59.
- 1989. De Sperwer rond Lichtenvoorde. *Leunink* 16: 73-80.
- 1989. De Torenvalk rond Lichtenvoorde (1989). *Leunink* 16: 103-110.
- 1990. De Steenuil rond Lichtenvoorde (1989). *Leunink* 17: 2-9.
- 1990. Roofvogelonderzoek 1990. *Leunink* 17: 90-102.
- WOUTERS J. 1989. Resultaten van drie winters onderzoek naar het activiteitspatroon van de Sperwer. *Blauwe Klauwier* 15(4): 4-7.

Sterfte en schadelijke stoffen

- BUURMA L. S. 1990. Koninklijke Luchtmacht Vogelaanvaringspreventie 1989. (Rapport) Ministerie van Defensie, 's-Gravenhage.
- BUURMA L. S. & VAN GASTEREN H. 1989. Trekvogels en obstakels langs de Zuidhollandse kust; radarwaarnemingen van vogeltrek en het aanvaringsrisico bij hoogspanningsleidingen en windturbines op de Maasvlakte. – Koninklijke Luchtmacht Afdeling bedrijfsveiligheid/Provincie Zuid-Holland, Dienst ruimte en groen, 's-Gravenhage.
- BOUDEWIJN T. J. & DIRKSEN S. 1990. Monitoring van biologische effecten van verontreiniging: Aalscholvers in de Dordtse Biesbosch. Deel 1: opzet monitoring-programma. Deel 2: resultaten uitvoering 1990. (Rapport 90-5) Bureau Ecoland, Utrecht.
- BOUDEWIJN T. J. & MES R. G. 1989. Futen en Meerkoeten in de Biesbosch, broedbiologie in 1989. Oriënterend onderzoek naar effecten van verontreinigingen. (Rapport 89-6) Bureau Ecoland, Utrecht.
- CAMPHUYSEN C. J. 1989. Massale sterfte van Zeekoeten *Uria aalge* voor de Nederlandse kust, winter 1988/1989. *Sula* 3: 22-25.
- 1989. De nationale olieslachtoffertelling, februari 1989. *Sula* 3: 81-88.
- 1989. Crash van pas uitgevlogen Drieteenmeeuwen (*Rissa tridactyla*) op de Nederlandse kust, augustus 1987. *Graspieper* 9: 11-17.
- 1989. Beached bird surveys in the Netherlands 1915/1988. (Rapport) Werkgroep Noordzee, Amsterdam. – Zie bespreking in *Limosa* 64: 78-79.
- 1989. Olieslachtoffertellingen aan de Nederlandse kust 1915/1988. Samenvatting. (Techn. rapport

- Vogelbescherming 2). Werkgroep Noordzee, Amsterdam.
- 1990. Fish stocks, fisheries and seabirds in the North Sea. (Rapport) Vogelbescherming, Zeist. – Zie bespreking in *Limosa* 64: 78.
- 1990. Verstikkingen van zeevogels in plastics: een probleem van toenemende omvang? *Sula* 4: 12-18.
- 1990. Massastrandings van *Alk Alca torda* en Zee-koet *Uria aalge* op de Nederlandse kust, jan-feb 1990. *Sula* 4: 23-25.
- 1990. Massastrandings van Alken *Alca torda* op de Nederlandse kust, jan-mrt 1990: aantal, leeftijd en oliebesmeuring. *Sula* 4: 135-138.
- DIRKSEN S. & BOUDEWIJN T. J. 1990. Visdieven en de verontreiniging van het Haringvliet. (Rapport 90-4) Bureau Ecoland, Utrecht.
- DIRKSEN S., BOUDEWIJN T. J. & MES R. G. 1990. Microverontreinigingen en het broedsucces van Aalscholvers: veldonderzoek in 1989. (Rapport 90-1) Bureau Ecoland, Utrecht.
- GLEICHMAN-VERHEIJEN E. C. & MA W. 1989. Consequenties van verontreiniging van de (water)bodem voor natuurwaarden in de Biesbosch. (Rapport 89/17) Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Arnhem.
- JONKERS D. A. 1989. Verkeersslachtoffers onder de fauna op de A27 bij de Stichtse Brug in 1989. *Korhaan* 23: 119-121.
- MARÉCHAL P. L. T. A. 1990. Invloed van vermessing en andere milieufactoren op vogelpopulaties. (Rapport) Mondiaal Alternatief, Eindhoven.
- OSIECK E. R. & WINKELMAN J. E. 1990. Windturbines en vogels in het Klein IJsselmeer. (Rapport) Vogelbescherming, Zeist.
- ROERSMA J. 1990. Opmerkelijke sterfte onder de Papegaaiduikers. *Windbreker* nr. 28: 3-4.
- SKOV H., DANIELSEN F. & DURINCK J. 1989. Dead seabirds along European coasts, 1987 and 1988. *Sula* 3: 9-19. – Resultaten van internationale olieslachtoffertellingen.
- WINKELMAN J. E. 1989. Vogels en het windpark nabij Urk (NOP): aanvaringsslachtoffers en verstoring van pleisterende eenden, ganzen en zwanen. (Rapport 89/15) Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Arnhem. – Zie bespreking in *Limosa* 63: 82-83.
- Bescherming en beheer**
- ALTENBURG W. & WYMENGA E. 1989. Vegetatie en weidevogels in het Relatienotagebied Het Reestdal. (Rapport) Directie Beheer Landbouwgronden, Utrecht.
- ANONYMUS 1990. Verslag van de weidevogelbescherming op Texel in 1989. *Skor* 9: 12-15.
- BRANDSMA O. H. 1989, 1990. Onderzoek weidevogelbeheer en vegetatie in het reservaatgebied Giethoorn-Wanneperveen, 3 en 4. (Rapport) Directie Beheer Landbouwgronden, Utrecht/Natuurmonumenten, 's-Graveland/Provincie Overijssel, Zwolle. – Voortgangsverslagen van een vijfjarig onderzoek naar de natuurwetenschappelijke implicaties van beheersregelingen.
- VAN DEN BRINK H. J. & FIJN R. 1990. Weidevogelonderzoek in relatienotagegebieden in de provincie Groningen. (Rapport) Directie NMF & Directie Beheer Landbouwgronden, Groningen. – Vijfde voortgangsverslag van een langjarig onderzoek naar effecten van het relatienotabeleid op de ontwikkeling van de weidevogelstand.
- DE BRUIN N. C. 1990. Nestvlotjes helpen Zwarte Sterns. *Kruisbek* 33: 61-63. – Toename 1979-89 aantal broedparen in sloot Vlist (van 6-23) als gevolg van uitleggen vlotjes.
- BUKER J. B. & REYRINK L. A. F. 1989. Weidevogellegfels op beweid en gemaaid grasland. (Rapport COAL nr 35) Directie Beheer Landbouwgronden, Utrecht.
- TEN DEN P. G. A. 1989. Achtergronden en oorzaken van de recente aantalsontwikkeling van de Fazant in Nederland. (Rapport 89/19) Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Arnhem. – Zie bespreking in *Limosa* 64: 80-81.
- VAN DER HUT R. M. G. 1989. De Lepelaar en de vos. *Graspieper* 9: 84-89. – Overzicht van recente gevallen van nestpredatie door vossen, en suggesties voor maatregelen daartegen.
- KRUK M. & TER KEURS W. J. 1990. Mogelijke schade aan legfels van weidevogels. *Landbouwkundig Tijdschrift* 102 (2): 23-27.
- JONKERS D. A. 1990. Praktijkervaringen met kartonnen nestkasten. *Korhaan* 24: 18-20.
- MARÉCHAL P. 1989. Laat de Boomklever (*Sitta europaea*) niet aan onze aandacht ontsnappen. *Kuluut* 9: 11-22.
- MEEKES H. T. H. M. 1990. Climatic change: the possible consequences for migratory birds. (Rapport) Landbouwniversiteit, Wageningen.
- NIEWOLD F. J. J. 1990. Aanbevelingen tot herstel van Nederlandse korhoenderbiotopen. In: LUMEIJ J. T. & HOOGEVEEN Y. R. (red.), De toekomst van de wilde hoenderachtigen in Nederland, p. 119-128. Organisatie Commissie Nederlandse Wilde Hoenders, Amersfoort.
- NOORDHUIS R. 1989. De relatie tussen Zilvermeeuwen op vuilstortplaatsen en de schade op mosselparcels en in weidevogelgebieden in Zuidwest-Nederland. (Rapport 89/4) Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Arnhem.
- VAN PAASSEN A. 1990. Weidevogelwacht Schipluiden 1989. (Rapport) Eigen uitgave, Schipluiden.
- PARMENTIER F. 1990. Bescherming weidevogellegfels in Noord-Holland. *Korhaan* 24: 14-17.
- REBERGEN B. 1990. Weidevogelonderzoek voor de evaluatie van het beheersplan Terschelling 1989. (Rapport 35) Directie Beheer Landbouwgronden, Utrecht. – Vooral Grutto en Tureluur lijken direct van beheersovereenkomsten te profiteren.
- SMIT C. J. & VISSER G. J. M. 1989. Verstoring van vogels door vliegverkeer, met name door ultra-lichte vliegtuigen. (Rapport 89/11) Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Texel.
- TERLOUW R. J. S. 1990. Weidevogelbeheer in de Krimpenerwaard 1989. (Rapport) Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard.
- TIMMERMAN AZN. A. 1989. Vogels van de Friese graslanden, succes en problemen. *Twirre* 12(1): 19-23.
- TIJSEN W. & VOLKERTS C. 1989. Weidevogelbescherming 1989. *Meerkoet* 1989(3): 17-21.
- VLOEDGRAVEN O. G. 1990. Mestwetgeving en weidevogels: knelpunten en oplossingen. (Rapport) Centrum Landbouw en Milieu, Utrecht. – Zie bespreking in *Limosa* 64: 81-82.
- WASSINK G. 1989. Weidevogelbescherming 1985. *Leunink* 16: 14-19.

- WERK GROEP BEHOUD DE PEEL 1990. Drainages rond de Groote Peel: effecten op de avifauna. Limburgse Vogels 1(1): 8-16.
- WINTERS B. 1990. Zilvermeeuwen op vuilstortplaats bij Medemblik: verjagen of gedogen? Graspieper 10: 102-113.
- WITTE G. 1989. Weidevogelbescherming op Texel in 1988. Skor 8: 42-44.

Voorkomen van soorten

- ALSEM K. J. 1990. De Blauwe Reiger in 11 Friese kolonies, in de periode 1978-1990. Tirwe 1(4): 1-3.
- ANONYMUS 1990. Telling van de Patrijs op Walcheren in het winterseizoen '89-'90. Zwelmpje 5(3): 6-8.
- APPERLOO J. 1989. Appelvinken *Coccothraustes coccothraustes* in het werkgebied van de VWG Alkmaar e.o., een vervolg. Kleine Alk 7: 1-4. – In winter 1988/89 bescheiden influx.
- ARGELOO M. 1990. Blauwe Kiekendieven in de Kleimeer. Kleine Alk 8: 46-49.
- ARGELOO M. & SMIT L. 1990. De Kerkuil *Tyto alba* in Noord-Holland. Graspieper 10: 123-126.
- BEEREN W. & VAN ASSELDONK E. 1990. De Zwartkopmeeuwen van Budel-Dorplein. Limburgse Vogels 1(3): 23-25.
- BIJLSMA R. G. 1990. Population trends in Black Grouse, Grey Partridge, Pheasant and Quail in The Netherlands. In: LUMEIJ J. T. & HOOGVEEN Y. R. (red.), De toekomst van de wilde hoenderachtigen in Nederland, p. 16-43. Organisatie Commissie Nederlandse Wilde Hoenders, Amersfoort. – Op grond van uitgebreid bronnenonderzoek wordt onthutsend beeld geschilderd van aantalsverloop hoenderachtigen in Nederland. Huidige populatie Patrijs is slechts 4-5% van die anno 1945-50, terwijl het beeld bij Korhoen (minder dan 1%) nog ongunstiger is. Situatie Kwartel minder duidelijk, maar soort vermoedelijk eveneens sterk afgenomen, vergeleken met 19e eeuw. Bij Fazant is onnatuurlijk hoog populatieniveau recent ingestort na het stoppen met uitzetten.
- BLOUW H. M., COLPA J. G. & VAN OS B. L. J. 1989. De Rietgans *Anser fabalis* op het Esmeer. Drentse Vogels 2/3: 64-74.
- BOEREN J. 1990. De Kramsvogel als broedvogel in het Roerdal in 1990. Limburgse Vogels 1(4): 13-16.
- BREUKINK H. 1989. De Huiszwaluw in Twente. Ficedula 18: 34-36 en 48-50.
- BROUWER R. 1989. Een (kleine) invasie van Pestvogels in het najaar van 1988. Meerkoet 1989(2): 18-20.
- BUISE M. A. 1989. De Torenvalk in 1987. Steltkluut 19: 49-50.
- CASTELIJNS H. 1989. Boeren- en Huiszwaluw in de Braakman, aantalsverloop 1985-1988. Steltkluut 19: 79-81.
- CASTELIJNS H. & REMMERTS R. 1989. Grondelende en steltlopers in Zeeuws-Vlaanderen, broedvogelinventarisatie 1989. (Rapport) Duimpje/Steltkluut, Terneuzen. – Vergelijking huidige stand met oudere inventarisaties. Slobeend, Kleine Plevier en Scholtekster zijn in laatste decennia toegenomen of weten zich te handhaven; overige soorten zijn afgenomen.
- COLPA J. G. 1989. Gaat de Gierzwaluw in Drenthe in aantal achteruit? Drentse Vogels 2/3: 140-154.
- COSTERS R. 1989. Winterwaarnemingen van de Lepelaar. Windbreker nr. 16: 2-3.
- 1989. De Kluten in De Putten blijven pionieren. Windbreker nr. 19: 6-7.
- COTTAAR F. & MAASSEN E. 1989. Meeuwenkolonies in Zuid-Kennemerland in 1988. Fitis 25: 132-139. – Alleen op daken en dukdalven broedende meeuwen lijken nog veilig voor de vos.
- COTTAAR F. 1990. Ruiende Knobbelswanen (*Cygnus olor*) in IJmuiden. Graspieper 10: 141-146. – Zie Fitis 26: 62-70.
- 1990. Scholeksters (*Haematopus ostralegus*) in Zuid-Kennemerland. Fitis 26: 131-134.
- DEKKER H. 1989. Resultaten van de Oeverzwaluw telling in 1988. Drentse Vogels 2/3: 155-157.
- DEKKER H., VAN VEMDEN F. & ENGELMAN W. 1990. Kerk-

Appelvink, 30 april 1991,
Eesveen Ov. (A. C. Zwaga).
*Hawfinch Coccothraustes
coccothraustes*.

- uilennieuws. (Rapport) Werkgroep Kerkuilen Drenthe/NMF Drenthe, *sine loco*.
- TEN DEN P. G. A. 1989. Patrijzen op en rond de Hoge Veluwe. (Rapport 89/10) Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Arnhem.
- DERKS P. J. T. 1989. Grote Sterns *Sterna sandvicensis* op de Hompelvoet en Markenje, 1979-88. *Sula* 3: 41-50.
- VAN DEURSEN C. 1989. Nieuw broedgeval Appelvink in Zuid-Kennemerland. *Fitis* 25: 151-153.
- VAN DIJK K. 1989. Broedende Eidereenden langs de Groninger Noordkust. *Grauwe Gors* 17(2): 24-25.
- 1989. Invloed van vorst op watervogels in Groningen. *Grauwe Gors* 17(3): 10-22.
- 1990. Ruiende Knobbelswanen op het IJsselmeer. (Rapport 1990-26 LIW) Rijkswaterstaat, Lelystad.
- EGGENHUIZEN T. 1989. Pestvogels in Noord-Holland in de periode 1983-1989. *Graspieper* 9: 123-128. – In winter 1988/89 hoogste aantallen.
- ERHART F. & SCHOPPERS J. 1990. Kruisbekkeninvasie 1990. *Vlerk* 7: 68-71.
- FABER J. 1989. Grote Sterns *Sterna sandvicensis* op Griend. *Sula* 3: 1-8.
- GEELHOED S. 1989. Overnachtende Waterpiepers in oeverland de Liede winter '88-'89. *Fitis* 25: 185-189. – Maximaal 30 exemplaren per avond, voornamelijk vanuit noorden aanvliegend.
- GLAS J. 1990. Oeverzwaluwen in de provincie Groningen in 1990. *Grauwe Gors* 18(4): 24-25. – In 1989-90 beduidend meer nesten (1440-1743) dan in 1985-88 (277-958). Zie ook *Grauwe Gors* 18(1): 22-26.
- 1990. Huiszwaluwen in de provincie Groningen. *Grauwe Gors* 18(4): 25-28.
- HEIJKERS L. & SCHEPERS F. 1989. De Kerkuil *Tyto alba* in Limburg in 1987 en 1988. *Limburgse Vogels* 0: 28-32.
- HEIJNEN T. & VAN HAPPEL P. 1990. Kempische klapekstertelling in de winter van 1989-1990. *Blauwe Klauwier* 16(3/4): 4-5. – Aantal overwinteraars in Kempen in betreffende winter ten minste 16 exemplaren.
- HERZOG C. 1989. Huiszwaluwen in de binnenstad van Harderwijk van 1986 t/m 1988. *Anser* (1989)(1): 6-13.
- VAN 'T HOFF J. 1989. Roofvogels langs de Groninger kust tijdens hoogwatertellingen, 1976-1988. *Grauwe Gors* 17(2): 10-23.
- 1989. Blauwe Reigers langs de Groninger kust tijdens hoogwatertellingen, 1976-1981. *Grauwe Gors* 17(4): 29-31.
- 1990. Strandleeuwerik, Sneeuwgorse en Frater langs de Groninger kust bij hoogwatertellingen. *Grauwe Gors* 18(3): 10-16.
- HORNMAN M. 1989. De Tapuit *Oenanthe oenanthe* in het Rijk van Nijmegen e.o. 1965 t/m 1987. *Mourik* 15: 17-38.
- HOTTINGA A. 1989. Kerkuileninventarisatie op de Noord-Veluwe in 1988. *Anser* (1989)(2): 3-7.
- VAN HUIJSSTEEDEN E. 1990. Blauwe Reigers in Zuid-Kennemerland, aantalsontwikkeling 1983-1989. *Graspieper* 10: 57-62. – Vrijwel hetzelfde artikel in *Fitis* 26: 34-42.
- HUSTINGS F. 1989. De Groene Specht *Picus viridis* verliest terrein in Zuid-Limburg. *Limburgse Vogels* 0: 19-27.
- 1990. De Kievit als Zuidlimburgse akkervogel. *Limburgse Vogels* 1(4): 16-24. – Sterke toename als broedvogel in 1970-90. Bezuiden Sittard naar schatting 1200-1700 paren, waarvan het merendeel broedend op akkerland.
- VAN DER HUT R. 1989. De Spotvogel en Tijftjaf als broedvogel in de Zaanstreek in 1988. *Grutter* 13: 57-62.
- IMTHORN P. 1989. Gaat de Appelvink Katwijk veroveren? *Duinstag* 4: 106-109.
- DE JONG A. 1990. Bosuilen in het duingebied tussen Wijk aan Zee en Camperduin 1980-1989. *Graspieper* 10: 3-5. – Zie ook *Winterkoning* 24(2): 1-5.
- JONKER K. 1989. Lepelaars in Amstelland en de verhuizing van een kolonie. *Graspieper* 9: 129-135.
- JONKERS D. A. 1989. De midwintertelling van Waterhoentjes in 1989. *Korhaan* 23: 95-96. – Tussen Vecht en Eem 450 exemplaren, duidelijk minder dan in 1972-78 (2000-3100).
- 1990. Huiszwaluwnesten in Het Gooi en omstreken in 1990. *Korhaan* 24: 100-103.
- KALSBECK F. 1990. De aanwezigheid van Blauwe Kiekenieven (*Circus cyaneus*) op twee slaapplekken in Tringa's werkgebied in de winter 1989/90. *Tringiaan* 13: 116-121.
- KNOLLE P. 1990. Kleine Mantelmeeuwen in Twente: het begin van een onderzoek. *Ficedula* 19: 111-113.
- KONING F. J. 1990. Het voorkomen van de Bosuil (*Strix aluco*) tussen IJmuiden en Noordwijkerhout. *Graspieper* 10: 6-7.
- KOOIJ A. D. 1989. De Blauwe Kiekendief in de Alblasserwaard. *Onze Waard* 20: 44-47.
- LEMMENS K. 1990. De Buidelmees *Remiz pendulinus* in het zuidelijk Maasdal. *Limburgse Vogels* 1(1): 16-19.
- LENSINK R. & KWINT N. 1989. Beeld Steenuil compleet, verspreiding en dichtheden van de Steenuil in ons werkgebied. *Vlerk* 6: 40-44. – In 35 000 ha cultuurlandschap ten zuiden en oosten van Arnhem werden 470 territoria geteld. Maximale dichtheden per deelgebied ruim 4 per 100 ha. Naar schatting in totaal 500-600 paren aanwezig.
- LENSINK R. 1989. De Blauwe Reiger, Blauwe Reigers in heden en verleden. *Vlerk* 6: 95-99.
- 1989. Roekenkolonies; roekenkolonies in 1989/90 en een terugblik op de decennia daarvoor. *Vlerk* 6: 110-116. – Aantallen in werkgebied VWG Arnhem.
- 1990. Huiszwaluw, de Huiszwaluw in het werkgebied. *Vlerk* 7: 44-46. – Bedoeld is het werkgebied van de VWG Arnhem.
- VAN DE LEYGRAAF J. 1989. De Waterspreeuw. *Vlerk* 6: 15-16. – Waarnemingen in Arnhem 1973-88.
- 1990. Passerende Ooievaars. *Vlerk* 7: 57-58.
- LEYS H. N. 1989. De Oeverzwaluw als broedvogel in Noord-Holland. *Graspieper* 9: 53-67.
- 1989. Het waarnemingenarchief van de VWG "Wageningen" (Deel 2). *Pennevluchten* 7(1): 19-28. – Voorkomen in deze eeuw van Nachtegaal, IJsvogel, Korhoen en Nachtzwaluw in ruime omgeving Wageningen.
- 1990. Het waarnemingenarchief van de VWG "Wageningen". *Pennevluchten* 8(4): 8-26. – Voorkomen van ruim 20 soorten geschetst aan de hand van waarnemingenarchief 1956-89.
- VAN MANEN W. & NIJMEIJER H. 1989. De Wespandief in Drenthe, inventarisatie, methodiek en resultaten 1985/1986. *Drentse Vogels* 2/3: 105-115. – Via langdurige zitsessies in boomtoppen en op brand-

- torens werden 44 territoria vastgesteld. Dichtheden in Drenthe, na snelle groei in jaren zeventig en tachtig, thans gelijk aan die elders in Nederlandse broedgebieden.
- MARCUS P. 1989. Een slaappleaats van Blauwe Kiekendieven in de nazomer in de Houtrakpolder. Gierzwaluw 17: 12-13. – Kleine slaappleaats (maximaal 4 exemplaren) in augustus-september in tarwevelden.
- MEEKES H. 1990. Aantalsontwikkeling van de Fuut *Podiceps cristatus* in Lindenholt. Mourik 16: 101-104.
- MOURIK P. 1990. Resultaten huiszwaluwen- en rietzangeronderzoek. Waardvogel 29(1): 10-16. – Broedvogeltellingen in 1989 in de Krimpenerwaard.
- NIEWOLD F. J. J. 1990. The decline of Black Grouse in The Netherlands. In: LUMEL J. T. & HOOGEVEEN Y. R. (red.), De toekomst van de wilde hoenderachtigen in Nederland, p. 71-81. Organisatie Commissie Nederlandse Wilde Hoenders, Amersfoort.
- DE NOBEL P. 1989. De Grauwe Klauwier in Zuid-Kennemerland. Fitis 25: 124-131.
- NULTEN A. 1990. Tellingen van Huiszwaluwen in de bebouwde kom van Breda. Hupke nr. 61: 29-30. – Afname van 323 nesten in 1970 tot 37 in 1990.
- VAN DEN OETELAAR G. 1989. De Kerkuil in Noord-Brabant in 1988. Hupke nr. 57: 27-34.
- ONGENAE J. P. 1989. Overwinterende IJsgorzen in Mid-den-Brabant, 1986/1987. Roodborsttapuit 8(1): 28-30.
- VAN OS B. L. J. 1989. De Kokmeeuw *Larus ridibundus* als broedvogel in Drenthe in 1986. Drentse Vogels 2/3: 125-132.
- PLATTEUW M. 1990. Het voorkomen van de Zwarte Zeeëend *Melanitta nigra* langs de Nederlandse kust: een evaluatie. Sula 4: 55-65.
- POST F. 1989. De Blauwe Reiger in Noord-Brabant: aantalsontwikkeling en biotoopkeuze. Roodborsttapuit 8(1): 15-27. – Hetzelfde artikel in Hupke nr. 58: 32-34.
- REMMERTS R. 1990. Invasie van de Kwartel (*Coturnix coturnix*), de resultaten van het invasiejaar 1989 in Zeeuwsch-Vlaanderen. Steltkluit 20: 115-122. – In 1989 109 roepende vogels en naar schatting 400 territoria.
- RENSSEN T. 1990. Broedende Raven. Vlerk 7: 35-36.
- DE RODER F. E. 1990. Inventarisatie van de Grote Karekiet in Noord-West Overijssel in 1989. (Intern rapport) Staatsbosbeheer, Lelystad. – In 1989-90 171 resp. 175 territoria in dit bolwerk.
- ROERSMA J. 1990. Het voorkomen van de Lachstern in de polders rond Petten. Windbreker nr. 30: 4-6. – Polders worden ten minste vanaf 1970 gebruikt door Lachsterns (vooral in augustus), niet alleen om te foerageren en te rusten, maar ook om te slapen. Zie ook reactie op dit artikel in Windbreker nr. 31: 2-3.
- ROOBBEEK K. 1990. Wulpen in het noordoostelijk poldergebied van Bergen NH 1979-1990. Kleine Alk 8: 61-68.
- ROOS M. 1989. Verslag kluteninventarisatie 1988 en 1989. Grutter 13: 66-69. – Populatie Zaanstreek 1981-89 schommelt tussen 30-80 paren.
- 1990. De Huiszwaluw op de lijst van bedreigde vogelsoorten. Grutter 14: 49-50.
- ROZEMEIJER P. 1989. Broedgeval van een Grote Gele Kwikstaart (*Motacilla cinerea*) te Koog aan de Zaan in 1984? Grutter 13: 46-47.
- SCHEPERS F. & HUSTINGS F. 1990. Schrikbarende achteruitgang van de Patrijs in het Heuvelland. Limburgse Vogels 1(2): 1-6.
- SCHERES W. 1990. Waarnemingen van sterns in het Maasgebied bij Tegelen. Limburgse Vogels 1(3): 20-22.
- VAN SEGGELEN C. 1989. De Regenwulp (*Numenius phaeopus*) in het Peelgebied in 1982-1989. Kuluut 9: 43-60.
- SIERDSEMA H. 1989. De wachter op de heide, Klapdeksters op de Zuidoost-Veluwe: waar en wanneer? Vlerk 6: 53-55.
- SMIT C. 1989. Opmerkelijke aantallen Grutto's in de Mokbaai. Skor 8: 15-17.
- STOOPENDAAL W. 1989. Overwintering Witte Kwikstaarten in polder Vuylcop, winter '88-'89. Kruisbek 32: 118-121. – Aantallen tot 56 exemplaren.
- STUART J. J. 1990. Kauwenslaappleaatsen in Zuid-Kennemerland. Graspieper 10: 94-101. – Zie ook Fitis 25: 171-184.
- TAMIS A. 1990. De opkomst en verspreiding van de Bosuil *Strix aluco*. Kleine Alk 8: 31-38.
- TANGER D. & ZOMERDIJK P. 1989. De Watersnip als broedvogel in Noord-Holland. Graspieper 9: 102-107.
- TERLOUW R. 1989. Door de kijker: de Roek. Waardvogel 28(2): 11-14. – Voorkomen als broedvogel in de Krimpenerwaard.
- 1989. Door de kijker: weidevogels. Waardvogel 28(4): 9-15. – Voorkomen van soorten in de Krimpenerwaard.

FITIS

VOGELWERKGROEP ZUID-KENNEMERLAND

JAARGANG 26 NUMMER 4 1990

- TERSTAPPEN F. 1990. De Kerkuil in Oost-Zeeuws-Vlaanderen. Steltkluut 20: 53-56. – Aantal broedgevallen 1970-89 varieerde van 2-10.
- VAN TILBURG P. 1989. De Kwartel (*Coturnix coturnix*) in het Peelgebied 1989. Kuluut 9: 23-24.
- TRAMPER J. 1990. De Gierzwaluw als broedvogel in 1989. Zwelmpje 5(1): 2-3. – Naar schatting 400-500 paar op Walcheren in 1989.
- 1990. Geslaagd broedgeval van Boomklever op Walcheren. Zwelmpje 5(3): 1-2. – Eerste bekende broedgeval op Walcheren.
- VAN TUIL P. J. 1990. De Pestvogel. Zwelmpje 5(2): 15-16. – Voorkomen op Walcheren.
- VEENHUIZEN W. 1989. De Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in De Kempen, 1989. Blauwe Klauwier 15(4): 1-3.
- 1990. De Huiszwaluw in Eindhoven 1990. Blauwe Klauwier 16(3/4): 1-3. – Afname van 140 nesten in 1982 tot 25 nesten in 1990.
- VELDKAMP R. 1989. De Aalscholvers (*Phalacrocorax carbo sinensis*) van Wanneperveen, het aantal broedparen in 1988 en enkele gegevens over het voedsel van de vogels. Noordwesthoek 16(2): 10-13.
- VENEMA P. 1989. De ontwikkeling van het Leekstermeer-gebied als ganzenpleisterplaats in de periode 1971-1986. Grauwe Gors 17(4): 18-24.
- 1989. Ganzen in het Leekstermeergebied. Deel 1: de overwintering. Deel 2: de trek. (Rapport) Provincie Groningen, Groningen.
- 1989. De Rietgans *Anser fabalis* in het Leekstermeergebied. Drentse Vogels 2/3: 75-85.
- VENEMA P. 1989. Kemphaantellingen in Drenthe 1986-1987. Drentse Vogels 2/3: 116-122.
- VERBEEK P. 1990. Zeearenden in Limburg. Limburgse Vogels 1(1): 22-23.
- VERKERK J. 1989. De Steenuil in de Hoeksche Waard 1989. (Rapport) Vogelwerkgroep Hoeksche Waard, Strijen. – Afname met 40% ten opzichte van periode 1972-78.
- VLEK R. 1989. Populatieontwikkeling van de Huiszwaluw (*Delichon urbica*) rond Amsterdam 1981-1988. Gierzwaluw 27: 5-31. – Achteruitgang van 40%.
- VAN VLIET F. 1989. De Koolmees als broedvogel in ons werkgebied in 1989. Steenloper nr. 41: 17-23. – In Den Helder 611 broedparen.
- VLUGT D. 1990. Het voorkomen van de IJsvogel *Alcedo atthis* in het werkgebied van VWG Alkmaar e.o. in de periode van 1983/84 tot en met 1989/90. Kleine Alk 8: 21-30.
- VISBEEN F. 1990. Slaapplaats Gele Kwikstaarten in de zuidelijke oeverlanden van het Nieuwe Meer. Gierzwaluw 28: 51-54. – In maart-mei 1987-90 per nacht maximaal 100 exemplaren slapend in riet.
- VOGEL R. 1989. Steenuilen in de uiterwaarden. Vlerk 6: 21-26. – In Haviker- en Fraterwaard bij Arnhem (1790 ha) afname van c. 40 paren in 1976-78 tot 7-15 in 1985-88.
- 1990. Broedende Sijzen op de Veluwe, een overzicht van het voorkomen van de Sijz als broedvogel op de Zuidoost-Veluwe. Vlerk 7: 5-11. – Ondanks problemen met het interpreteren van oudere broedvogelgegevens is een toename in 1974-89 onmiskenbaar. In het beste jaar, 1989, werden 98 paren gelokaliseerd, en waren er naar schatting 150-200 aanwezig op 20 000 ha. Ook gegevens over nestplaats en voedsel.
- VOSLAMBER B. 1990. Habitat selection of the Quail in the Province of Groningen, The Netherlands. In: LUMMEIJ J. T. & HOOGEVEEN Y. R. (red.), De toekomst van de wilde hoenderachtigen in Nederland, p. 49-57. Organisatie Commissie Nederlandse Wilde Hoenders, Amersfoort. – Systematische tellingen 1984-89 tonen voorkeur aan voor gerst en karwij.
- DE VRIES Y. & SANTING J. 1989. De Blauwe Reiger als broedvogel in Drenthe. Drentse Vogels 2/3: 57-62.
- VAN DER WAAL W. 1989. De Kwak: een nieuwe probleemsoort. Gierzwaluw 27: 8-9. – Reproductie in diertuinten dermate hoog dat "surplus" op verschillende plaatsen uitgezet is in de vrije natuur. Zie ook naschrift in Gierzwaluw 28 (1990): 9-10.
- WALHOUT J. 1989. Het voorkomen van de Grote Gele Kwikstaart op Walcheren. Zwelmpje 4(3): 16-18.
- WASSINK G. 1989. De Appelvink. Leunink 16: 41-43.
- WASSINK G. 1989. Afname van de Huiszwaluw zet zich voort. Leunink 16: 82-86.
- VAN DE WEIJER F. H. 1989. De Knobbelzwaan in Het Gooi en omstreken in 1988. (Rapport 62) Vogelwerkgroep het Gooi e.o., Hilversum.
- VAN DER WINDEN J. 1990. De Nachtzwaluw als broedvogel op de Utrechtse Heuvelrug in 1989. Kruisbek 33: 6-9. – Naar schatting slechts 8-11 territoria.
- 1990. De Kleine Plevier, broedvogel in de provincie Utrecht in 1989. Kruisbek 32: 35-39. – Naar schatting 35-55 paartjes in 1989.
- WINTER C. 1990. Stabilisatie in de aantallen broedparen van Fuut en Meerkoet in Alkmaar. Kleine Alk 7: 87-89.
- WOETS D. 1989. Baardmannetjes in Weerribben en Wieden. Noordwesthoek 16(3): 1-6.
- 1989. Rallen. Noordwesthoek 16(4): 7-16.
- 1989. Zeldzame rallen in Weerribben en Wieden; Over het voorkomen van Kwartelkoning, Porseleinhoen, Klein en Kleinst Waterhoen in de laagveenmoerassen van NW-Overijssel. Noordwesthoek 16(4): 12-16.
- 1990. Purperreigers in onze regio; Over het voorkomen van de Purperreiger (*Ardea purpurea*) als broedvogel in De Weerribben en De Wieden tussen 1950 en 1990. Noordwesthoek 17(3): 1-7.
- WOUTERSEN K. 1990. De Zwartkopmeeuw *Larus melanocephalus* in de duinen van Schoorl (NH). Sula 4: 1-11.
- WYMENGA E. 1990. Kwartels in Friesland in 1989. Twirre 1(3): 13-14. – Minimaal enige honderden territoria in 1989, vooral in het noordoosten en zuidoosten van de provincie.
- ZANDSTRA H. S. 1989. Nieuwsbrief Kerkuilen Werkgroep Zeeland. (Rapport) NMF Zeeland, Goes.
- ZOMERDIJK P. 1990. De Huiszwaluw in Noordhollands Noorderkwartier in 1989. Graspieper 10: 13-21. – Naar schatting 2000 nesten. Lokaal afname van 50-98%, vergeleken met 1966-70.

Broedvogels en monitoring

- ALTENBURG W., HAZELHORST H. & WYMENGA E. 1990. De fauna van kleine landschapselementen in de herinrichting Achtkarspelen Zuid. (Rapport) Altenburg & Wymenga, Veenwouden.
- VAN ASSELDONK E. 1990. Broedvogels van de Meijneweg in 1988 en 1989. Limburgse Vogels 1(3): 1-10. – Belangrijk gebied voor o.a. Nachtzwaluw (21 territoria).

- VAN ASSELDONK E., VAN NOORDEN B. & SCHEPERS F. 1989. Resultaten van het Bijzondere Soorten Project in 1988 in Limburg. *Limburgse Vogels* 0: 2-14.
- BEKHUIS J., HOLLAND M., KWINT N. & VOGEL R. 1990. Karakteristieke broedvogels in de Gelderse Poort in 1989. (Rapport) Eigen uitgave, Leuth. – Grensoverschrijdende broedvogelinventarisatie van 17 600 ha polders, uiterwaarden en moerassen ten oosten van Nijmegen. Belangrijk gebied voor onder meer Roerdomp (37 territoria), Grauwe Gans (275), Krakeend (115), Zomertaling (71), Kleine Plevier (104), Zwarte Stern (129), Steenuil (225-250), Grote Karekiet (48).
- BIJLSMA R. G. 1989. De broedvogels van het Planken Wambuis in 1981-1988 (Intern rapport) Natuurmonumenten, 's-Graveland. – Het 1965 ha grote gebied, volgens auteur de parel van de ZW-Veluwe, is vanaf 1974 intensief geïnventariseerd. De duizenden velduren in 1974-88 brachten o.a. het belang van dit gebied aan het licht voor Nachtzwaluw (variatie 6-24 territoria), Draaihals (1-13), Duinpieper (2-8) en Boomleeuwerik (24-38).
- 1990. Broedvogels van het Kootwijkerzand in 1989. (Rapport 90/04) Sovon, Beek-Ubbergen. – Zie bespreking in *Limosa* 64: 37.
- 1990. Broedvogels van Roggebotzand, Reve-Abbert, Spijk-Bremerberg en Harderbroek (Oostelijk Flevoland) in 1989. (Rapport 90/05) Sovon, Beek-Ubbergen. – Zie bespreking in *Limosa* 64: 38.
- 1990. Broedvogels van het Voorsterbos in 1990. (Rapport 90/15) Sovon, Beek-Ubbergen. – Op 561 ha bos in de Noordoostpolder o.a. territoria van Houtsnip (26), IJsvogel (1), Kleine Bonte Specht (4), Kuifmees (5), Boomklever (2) en Appelvink (114).
- 1990. Broedvogels van het Kuinderbos in 1990. (Rapport 90/16) Sovon, Beek-Ubbergen. – Bos in de Noordoostpolder (1106 ha) met als broedvogels o.a. Havik (9 territoria), Sperwer (12), Ransuil (35), IJsvogel (2), Fluiter (26) en Vuurgoudhaan (38).
- BIJLSMA R. & WESSELS H. 1989. Broedvogelinventarisatie zuidelijk Midden-Drenthe en boswachterij Grolloo 1988. (Rapport) Provincie Drenthe, Dienst ruimte en groen, Assen. – Broedvogelinventarisatie van 12 093 ha groot gebied. In vergelijking met de minder intensieve inventarisatie in 1976 zijn Patrijs (1976 154, 1988 23), Tortelduif (246 resp. 98), Koekeek (56 resp. 38), Groene Specht (28-29 resp. 3), Veldleeuwerik (600 resp. 359), Paapje (17 resp. 7) en Roodborsttapuit (19 resp. 4) beduidend afgenomen. Toegenomen zijn o.a. Zwarte Roodstaart (40 resp. 113), Glanskop (10 resp. 38) en Appelvink (1 resp. 35). Uitgebreide gegevens over broedbiologie en voedsel van roofvogels, en aandacht voor zoogdieren, amfibieën en reptielen.
- VAN BUEL H. 1990. Weidevogels in de oostelijke Alblas-serwaard in 1990. (Rapport 90-8) Bureau Ecoland, Utrecht. – Weidevogels in een gebied van 5000 ha.
- VAN DIERMEN J. 1990. Broedvogelinventarisatie Kam-pina & Oisterwijkse Bossen en Vennen. (Intern rap-port) Natuurmonumenten, 's-Graveland. – Op 3080 ha onderzocht gebied o.a. territoria van Wintertaling (104), Wespandief (4), Boomvalk (13-14), Houtsnip (35), Blauwborst (72) en Wielewaal (103).
- EGGENHUIZEN T. 1990. Broedvogels van Mastbosch, Ul-venhouts Bos en Strijbeekse Heide/Goudberg in 1989. (Rapport 90/08) Sovon, Beek-Ubbergen.
- HAGEMELIER W. & SCHOPPERS J. 1989. Broedvogels van de Gelderse Vallei 1989. (Rapport) Provincie Gelder-land, Dienst Landinrichting en Landbouw, Arn-hem. – Inventarisatie van 3928 ha, verdeeld over 44 steekproefgebieden. In vergelijking met tellingen in 1971 toename van Havik, Buizerd, Sperwer en ont-hutende afname van weidevogels, Veldleeuwerik (102 resp. 5), Graspieper (35 resp. 1), Kneu (60 resp. 12) en diverse andere soorten.
- HEG D. 1990. De broedvogels van de Bergerheide, Ge-meenteheide en het Meeuwenven in 1985. *Lim-burgse Vogels* 1(2): 19-24.
- HELMIG F. 1990. Broedvogels in het Zuidelijk Wester-kwartier in 1990. (Rapport 90/14) Sovon, Beek-Ubbergen.
- HUSTINGS F. 1990. Broedvogels van Savelsbos en Bun-derbos in 1990. (Rapport 90/13) Sovon, Beek-Ub-bergen. – In twee hellingbossen (507 ha) forse aan-tallen territoria van Glanskop (198), Boomklever (137), Grauwe Vliegenvanger (295) en Appelvink (132). Bij sommige soorten gegevens over voorko-men in Zuid-Limburg.
- JONKERS D. A. 1990. Monitoring-onderzoek aan broed-vogels in de periode 1969-1985. (Rapport 90/15) Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. – Uit-werking van de ten behoeve van het RIN uitge-voerde broedvogeltellingen in langdurig gevolgde plots in heel Nederland.
- KEIZER R. 1989. De broedvogels van voormalige hak-houtbosjes. (Rapport) Eigen uitgave, Oosterwolde.
- KLEMMANN M. & MOREL G. A. 1990. De broedvogels van Rijnss in 1988. (Rapport) NMF Overijssel, Zwolle. – Aantallen en verspreiding in een 3280 ha groot ruilverkavelingsgebied.
- KOFFIJBERG K. & VAN DIJK K. 1990. Broedvogelinventa-risatie van Kluut, plevieren, meeuwen en sterns in Groningen in 1989. *Grauwe Gors* 18(1): 14-21. Voor 1988 zie *Grauwe Gors* 17(1): 28-35.
- KUIPERS J. 1989. Broedvogelonderzoek Kaapse Bossen 1982, 1983 en 1984. *Kruisbek* 32: 77-91. – Eerste resultaten onderzoek beheersmaatregelen (kapcy-clus, afsluiting, stimulerende natuurlijke ontwikke-ling).
- KWAK R. 1989. Inventarisatie van schaarse broedvogels, resultaten 1989. *Leunink* 16: 2-13. – Voor vele soor-ten zijn goede telgegevens vanaf 1974 beschikbaar!
- KWAK R. G. M. 1989. Kwalitatieve beschrijving van de ontwikkeling van de broedvogelstand van moeras-vogels in de periode 1978-1988. (Rapport 89/01) Sovon, Beek-Ubbergen.
- 1989. Kwalitatieve beschrijving van de ontwikke-ling van de broedvogelstand van weidevogels in de periode 1978-1988. (Rapport 89/02) Sovon, Beek-Ubbergen.
- KWINT N. D. 1990. Broedvogels van de Ae's in 1990. (Rapport 90/11) Sovon, Beek-Ubbergen.
- KUNST T. 1989. De Workumerwaard; bewakingsverslag 1989. (Rapport) It Fryske Gea, Olterterp. – Voor sommige soorten broedvogels opgave van aantallen 1975-89. Aantal Visdieven teruggelopen van 2400-2860 paren in 1975-77 tot 1500-1900 paren in 1987-89.
- LENSINK R. 1989. Broedvogels en landschap. *Vlerk* 6: 73-85. – Analyse van 105 proefvlakinventarisaties in werkgebied VWG Arnhem.

- 1990. Broedvogels in het Hart van Gelderland. Een kwantitatieve beschrijving van de broedvogelbevolking 1976-89. Deel 1: methoden en samenvatting. Deel 2: soortbesprekingen. (Rapport) Vogelwerkgroep Arnhem e.o., Arnhem. – Uitgebreid werkstuk, bedoeld als bouwsteen voor een avifauna van de ruime omgeving van Arnhem. Bij veel soorten ook gegevens vóór 1976 uitgewerkt.
- VAN MANEN W. 1990. Broedvogels van Boswachterij Gieten 1990. (Rapport 90/17) SOVON, Beek-Ubbergen.
- 1990. Broedvogels van het Oostzanerveld en Varkensland in 1990. (Rapport 90/18) SOVON, Beek-Ubbergen. – Varend met de jol werden in het 1400 ha grote gebied interessante populaties aangetroffen van o.a. Krakeend (58 territoria), Kemphaan (26), Watersnip (30) en Rietzanger (228).
- MEININGER P. L. 1990. Populaties van enkele soorten broedvogels in het Deltagebied in 1989 met een samenvatting van elf jaar monitoring 1979-1989. (Nota GWAO 90.083) Rijkswaterstaat Dienst Getijdewateren, Middelburg. – Aantallen en verspreiding van Bruine Kiekendief, Kluut, plevieren, meeuwen en sterns in 1979-89, en resultaten van ringonderzoek 1986-89 aan Kluut, plevieren en sterns.
- MOSTERT K. 1989. Broedvogelinventarisatie van Middelburg in 1989. (Rapport) Eigen uitgave, Middelburg. – De gehele stad werd op broedvogels onderzocht, en de resultaten worden vergeleken met vergelijkbaar onderzoek in Delft en Alkmaar.
- 1989. Kartering en beschrijving van kleine landschapselementen in de Krimpenerwaard in 1987. (Rapport) NMF, 's-Gravenhage. – Naast vogels ook veel aandacht voor zoogdieren, vleermuizen enz.
- MULDER T. & OTTER M. 1989. De broedvogels van de Waddenkust van Noord-Holland. Graspieper 9: 108-117.
- VAN OMMERING G. & VAN DER SALM J. N. C. 1990. Ontwikkeling in de broedvogelbevolking van Meijendel. (Rapport) Bureau Duin en Kust, Leiden. – Zie bespreking in Limosa 64: 166.
- REBERGEN B. 1989. Weidevogels in de Enge Wormer, ontwikkeling van de weidevogelstand in de periode 1967-1987. Graspieper 9: 44-52.
- REIJNDERS R. 1990. Inventarisatie van de minder algemene broedvogels van het Noordhollands Duinreservaat in 1988. Winterkoning 25(1): 7-32. – Op 4820 ha o.a. territoria van Boomleeuwrik (39), Boomvalk (11), Buizerd (3), Engelse Gele Kwikstaart (4), Fluiter (37), Gekraagde Roodstaart (166), Glanskop (138), Goudvink (80), Grasmus (618), Houtsnip (54), Paapje (118), Patrijs (67), Roodborsttapuit (61), Sprinkhaanrietzanger (97) en Tapuit (192). Geelgors (in 1965-66 50) inmiddels vrijwel verdwenen (1).
- VAN SCHARENBURG K. 1990. Aantalsveranderingen op lange termijn (1850-1985) van broedvogels in Groningen. (Rapport) Provincie Groningen, Groningen. – Zie bespreking in Limosa 64: 36-37.
- VAN SCHARENBURG K., VAN 'T HOF J., KOK B. & VAN KLINKEN A. 1990. Akkervogels in Groningen. (Rapport) Werkgroep Akkervogels, Groningen. – Eerste resultaten akkervogelproject Groningen, met uitgebreide aandacht voor soorten, dichtheden, relatie met gewassen, aantalsveranderingen en toekomstperspectieven. Zie bespreking in Limosa 64: 36.
- SCHARRINGA C. J. G. 1990. Resultaten meetnet weidevogels Noord-Holland 1989. Graspieper 10: 27-30.
- 1990. Resultaten meetnet weidevogels Noord-Holland 1990. Graspieper 10: 147-150.
- SCHEPERS F., VAN ASSELDONK E. & VAN NOORDEN B. 1990. Zeldzame en schaarse broedvogels in Limburg in 1989. Limburgse Vogels 1(4): 1-12.
- SCHOLS M. 1990. Huidige broedvogelpopulatie in de Overasseltse en Hatertse vennen. (Rapport) Eigen uitgave, Nijmegen. – Bij sommige soorten gegevens uit 1918 voorhanden.
- VAN SEGGELEN C., VAN TILBURG P. & VEREIJKEN J. 1989. Broedvogelinventarisatie van de Astense Peel 1988. (Rapport) Werkgroep Astense Peel, Asten. – Inventarisatie van 404 ha groot deel van de Groote Peel. Onder de broedvogels onder meer Havik (5 territoria), Nachtzwaluw (1), Blauwborst (56) en Roodborsttapuit (29).
- SIERDSEMA H. 1990. Broedvogels van de Nieuwe Zuider Lingedijk in 1989. (Rapport 90/10) SOVON, Beek-Ubbergen. – Onder de broedvogels o.a. Purperreiger (22), Blauwborst (21-22), Snor (3) en Sprinkhaanrietzanger 16-17).
- SMITS J. A. H., BUSINK P. J. & KIKKERT J. E. 1990. Broedvogelkartering 1989/Bijzondere Soorten Project Strabrechtse Heide. (Rapport) Staatsbosbeheer, Roermond.
- STOKER G. 1990. Weidevogelinventarisatie Marquette 1984-1990. Winterkoning 25(2): 27-34.
- STOOKER G. A. C. R. 1989. Broedvogelkartering van de Strabrechtse en Lieropse Heide en omgeving in 1988. (Rapport) Staatsbosbeheer, Tilburg. – Inventarisatie van c. 1400 ha heide leverde o.a. interessante aantallen Dodaars (18 territoria), Wulp (27), Boomleeuwrik (21), Blauwborst (27) en Roodborsttapuit (40) op.
- TEIXEIRA R. M. 1990. Broedvogelinventarisatie Landgoed Groote Meer 1988. (Rapport) Vogelwerkgroep Bergen op Zoom, Bergen op Zoom. – Het bij Ossendrecht gelegen gebied (waarvan 450 ha onderzocht) is van groot belang voor Geoorde Futen (71 paren in 1989), die echter door verdroging van de vennen bedreigd worden.
- TERLOUW R. J. S. & DE WIJS W. J. R. 1989. Weidevogelonderzoek in het landinrichtingsgebied Eemland 1989. (Rapport) Directie Beheer Landbouwgronden, Landinrichtingsdienst/Directie NMF, Utrecht.
- VOGEL R. L. 1989. Broedvogels van Oost-Twente. (Intern rapport) Natuurmonumenten, 's-Graveland. – Broedvogelinventarisatie van 6272 ha bracht onder meer het voorkomen van Houtsnip (245 territoria!), Bosuil (86), Kleine Bonte Specht (72), Vuurgoudhaan (94), Boomklever (504) en Appelvink (300) in kaart. Daarnaast vele krenten in de inventarisatiepap.

(wordt vervolgd)